

Кочівник

Я придумувала життя. Чоловік у тамбурі нічого не говорив про себе. Я вгадувала сюжет по його натруджених долонях, його згорбленій спині. Він бурмотів щось старою, далекою мовою. Я вирішила, що все про нього знаю. Чоловік, якого я вигадала, мені подобався. Я прикрасила його, оте інше життя. Мені хотілося бачити красу, хотілось її створювати. Змінювати природу речей — самі речі не хочеться називати, — щоб бачити, як вуглинка і досі жевріє у серці перших жителів. Гордість — це символ, біль — це ціна, яку я не хочу платити. Але поза тим я придумую. Створюю несправжній світ. Перероблену резервацію, де діти граються надворі, де матері народжують дітей, щоб їх любити, де підтримують виживання мов. Мені хотілось би, щоб про такі речі було легко говорити, легко їх рахувати, викладати на сторінці, не сподіваючись ні на що, крім як бути зрозумілою. Та хто захоче читати такі слова, як наркотик, інцест, алкоголь, самотність, суїцид, безгрошів'я, непокриті чеки, насильство? Мені боляче, а я ще нічого не сказала. Ні про кого не говорила. Я не насмілююсь.

Туман. Недостатня видимість змушує водія уповільнитись. Іноді задіяти габаритні вогні. Щоб допомогти одне одному, щоб краще орієнтуватися. Шосе вологе. Ми не наважуємось на обгін. Ніч, видно краще, коли увімкнено лише нижні фари. Все триває недовго. Кілька хвилин, годину.

Він каже:

— Вранішній туман означає, що день буде сонячний, а вечірній — що завтра буде дощ.

Вони звинувачували туман. Звичайний туман травневого вечора. Вологий вітер з моря штовхає сірі хмари на дорогу, що з'єднує Ушат і Мані-утенам*. То мав бути щільний, непроглядний, непроникний туман. То мала бути чорна, темна, безмісячна ніч. Не мало бути автомобілів. Він мав бути один на дорозі, орієнтуватися на ній, продавлювати вологе повітря. Деревя й стовпи мали ховатися за суцільною сірістю. Страх, недостатній досвід, швидкість, зухвалість, неусвідомлене, як з'їзд із траси.

Я завжди боялася кермувати в тумані.

* Uashat, Mani-utenam — назви резервацій у регіоні Північний берг, Квебек, неподалік від міста Сет-Іль.

Хотілося, щоб ви знали її, дівчину з круглим животом. Ту, яка сама роститиме своїх дітей. Яка кричатиме на свого хлопця, що він її зрадив. Яка самотньо плакатиме у своїй вітальні, яка мінятиме підгузки все своє життя. Яка в тридцять років шукатиме роботу, яка закінчить старшу школу в тридцять п'ять, яка почала жити занадто пізно, яка помре занадто рано, повністю виснажена й незадоволена.

Ясно, що я збрехала, що накинула білу вуаль на те, що було брудним.

Я ненавиджу мертві обличчя. Їхні безтурботні риси. Їхні заплющені очі. Абсурдність холодної шкіри у макіяжі тонів — сумних, листопадових, коли довкола сіро. Я не виношу зморшки, яких уже немає, душу, яка зникла, забираючи з собою саме існування подиху. Я ненавиджу на них дивитися. Звичай каже, що я маю залишатися біля них. Я помираю від того, наскільки вони бридкі, оті чоловіки з потухлим поглядом.

Чому в їхніх очах не відбиватиметься моє обличчя? Хотілось би, щоб їхні змовклі навіки вуста сказали мені, що я на них схожа.

Малими ми гралися разом на літніх канікулах. Ти була тоншою, білішою, сором'язливішою від мене. Ти вдягнена в червону футболку, завелику для тебе, а я — в білу сорочку поверх жовтої майки. То був сезон довіри, нерозсудливості, дитячих зваб. Ми були занадто дурними, щоб вірити в кохання. Ти часто залишалася ночувати у мене. Як сестра.

Літа спливали. Яюсь увечері ти прийшла в сльозах. Я пригадую, ти щось пояснювала, ми не розуміли. Я плакала, не знаючи чому. Ми заснули одна біля одної, сон без снів. Від якого набрякають очі. Твоя мати знову почала пити.

Наступного дня тебе поселили в однієї з наших тіток. Надзвичайні заходи. Того дня ти сміялася. Ззовні нічого не було помітно. Я молила Ісуса, у своїй голові, дуже швидко, щоб ти не помітила.

Я знаю, що світ несправедливий.

Чому? Ніч, вона спить важким сном, який уткнув її лобом у дюни її ж подушки. Вона напружується, щойно хтось підвищує голос. Страх переслідує її у материнських снах. Вона плаче, й ніхто її не втішає. Вона забуває. Вона сміється.

Я хотіла їй сказати, що я знаю. Чому я мовчу.

Тиша. Я хотіла б написати тишу.

За ним іде дитина й уважно на нього дивиться. Через його вроду й срібні каблучки, що прикрашають його пальці, так він сам собі каже. Він посміхається хлопчикові, питає, хто його батько. Той відповідає: «У мене немає батька».

Він висловлює жаль. Йому варто було б запитати, хто його мати.